

skiej na Bałtyku, prowadzonej w ramach Morskiej Straży Granicznej RP. Grzegorz Goryński i Ireneusz Bieniecki przedstawiają organizację i działalność Morskiego Oddziału Straży Granicznej oraz wybrane problemy jego współpracy z podobnymi formacjami państw regionu Morza Bałtyckiego. Ks. Ryszard Preuss – Kapelan tego Oddziału bardzo ciekawie, rzeczowo, omawia dorobek bogatej działalności duszpasterskiej w Morskim Oddziale Straży Granicznej w okresie dziesięciolecia (1993–2003), z uwzględnieniem duszpasterstwa wśród ludzi

morza. Ukazano tu ważniejsze wydarzenia, także z udziałem Ojca Świętego na Westerplatte (1987), różne formy posługi kapłańskiej oraz upowszechniania nowych przepisów *Apostolatus Maris*.

Jest to więc książka nacechowana bogactwem treści, ukazujących zarówno godne uwagi przesłania i wartości, jak też i problemy na tle nadal kształtującej się cywilizacji i kultury morskiej – zarówno z polskiej, jak i z europejskiej perspektywy. Zasluguje przeto na polecenie jej lektury różnym kręgom czytelniczym.

Jan Zaniewski

Ks. dr Bernard Wodecki SVD, *„Na początku było Słowo”*. In *Principio Erat Verbum. Zbiór artykułów, opracowań i przyczynków*, t. I, s. 1009; t. II, Wydawnictwo Księży Werbistów, Pieniężno–Warszawa–Górna Grupa 2006, stron 973

Ksiądz dr Bernard Wodecki SVD, biblista i misjolog, długoletni zasłużony nauczyciel akademicki (em.) w Misyjnym Seminarium Duchownym w Pieniężnie, obchodzący w 2006 roku 55-lecie swych święceń kapłańskich został uhonorowany wydaniem jego „dzieł wszystkich” w dwóch obszernych tomach. Ten bogaty w wielotematyczne i wielowątkowe treści zbiór Jego artykułów, opracowań i przyczynków został wydany z inicjatywy ks. dr. Eugeniusza Śliwki, byłego benemerenti Prowincjała Polskiej Prowincji Zgromadzenia Księży Werbistów, który w dziale XIV tomu II tego dzieła

zamieścił obszerny biogram ks. dr. B. Wodeckiego w językach: polskim, angielskim i niemieckim na kanwie wywiadu przeprowadzonego z Jubilatem w 2001 roku, tuż przed złotym jubileuszem jego kapłaństwa (s. 860–956).

Spełnienie tego ambitnego zamyśłu edytorskiego było możliwe także dzięki zaangażowaniu redakcyjnemu ks. dr. E. Śliwki oraz dzięki wysiłkowi pracowników Drukarni SVD w Górnej Grupie, kierowanych przez jej dyrektora o. Michała Janoszkę.

W obydwu tomach tego szczególnego przekazu dokumentacyjnego, bogatego w treści o dużych walorach

poznawczych znalazł się godny takiego utrwalenia wieloletni dorobek twórczy kapłana i nauczyciela – ks. dr. Bernarda Wodeckiego, nacechowany wyróżniającą erudycją i dotychczas znacznie rozproszony, a obecnie starannie zebrany i solidnie źródłowo udokumentowany, o czym świadczą liczne przypisy i komentarze. Oprócz opracowań teologicznych i innych zamieszczono także materiały i refleksje autobiograficzne autora.

To godne uwagi wydawnictwo daje także świadectwo głębokiego intelektualnego zaangażowania księży werbiistów w rozwój biblistyki i misjologii. Autor szczególnie wyspecjalizował się w obydwu tych dziedzinach.

Tom I tego wydawnictwa zawiera „słowo wprowadzające” i siedem działów.

Dział I, zatytułowany: „Słowo Boga naszego trwa na wieki” (Iz 40, 8; 1 P, 21) zawiera artykuły tematyczne ks. dr. B. Wodeckiego o dużej wartości naukowej, dotyczące Starego i Nowego Testamentu (s. 19–283). Zostały one poświęcone: księgom ST w polskiej biblistyce powojennej (1945–1970), aspektom soteriologicznym Przymierza Synajskiego, księgom proroków Izajasza i Jeremiasza oraz „księdze lamentacji”, listom katolickim – powszechnym: św. Jakuba, św. Judy oraz św. Piotra, idei mesjańskiej w Biblii oraz idei mesjanizmu w nowych religiach, miejscu Matki Mesjasza w Piśmie Świętym – w postaci syntetycznego schematu mariologii biblijnej, roli i znaczeniu Świątyni w Pierwszym Testamencie, zarysowi prorocत्व mesjańskich ST („Poznać Chrystusa” w tekstach ST), ŻYCIU w świetle Pi-

śma Świętego, Pismu Świętemu w Afryce Zachodniej, morzu w Piśmie Świętym, św. Tomaszowi z Akwinu – jako bibliście, a także ekumenicznemu przekładowi polskiemu NT i Psalmów.

W dziale II pt. „Pismo Święte od nowa czytane”, z cyklu o lekturze Biblii zamieszczono m.in. artykuły o: znaczeniu i roli Pisma Świętego, „srebrnym jubileuszu” Soborowego dokumentu biblijnego oraz o metodach indywidualnego i wspólnotowego czytania Pisma Świętego. Wspólnotowe czytanie Słowa Bożego występuje w ramach liturgii Eucharystycznej, w czasie dzielenia się słowem Bożym w grupach (Sharing), w metodach: Carlosa Mestresa, szwedzkiej, austriackiej i włoskiej. Do wspólnotowego czytania Słowa Bożego Autor zalicza także: metodę „Widzieć – słuchać – działać – miłując”, metodę tzw. programów Amosa, uwzględniającą słowo Boże wobec problemów społecznych; metodę „rewizji życia”, metodę krótkich formuł wiary, metodę rozmowy ewangelicznej, metodę neokatechumenalną, czytanie Pisma Świętego w rodzinie, metodę małych grup i kręgów biblijnych oraz metodę kard. C. M. Martiniego, a także „gozdzinę Biblijną”

Dział III zawiera trzy artykuły poświęcone zagadnieniu archeologii biblijnej, tj. wykopaliskom z Mari, Tell El-Farah (dot. Tirsah, dawnej stolicy Izraela) oraz tzw. „dokumentowi miedzianemu” z Groty III w Qumran.

W dziale IV zatytułowanym „Idea i działalność misyjna w Biblii” – m.in. referaty i streszczenie doktoratu ks. B. Wodeckiego na ATK – dotyczą: dzieła

misyjnego w Piśmie Świętym, uniwersalizmu religijnego w Starym Testamencie, teologii inkulturacji misyjnej, idei misyjnej w Piśmie Świętym Starego i Nowego Testamentu, problematyce misyjnej podróży-pielgrzymek Jana Pawła II do Afryki i do Brazylii.

Dział V zawiera spostrzeżenia i refleksje autora – biblisty m.in. z podróży do Ziemi Świętej, a dział VI prezentuje wybrane zagadnienia z problematyki judaizmu – jako religii, m.in. w kontekście porównawczym z innymi religiami w Izraelu.

Udział ks. dr. B. Wodeckiego w 23 zagranicznych i 14 krajowych kongresach i sympozjach biblijnych został udokumentowany w dziale VII. stosownymi relacjami.

W tomie II obejmującym działy VIII–XIV, zamieszczono (w wyborze) kolejno:

– artykuły i opracowania w języku angielskim, francuskim i niemieckim z dziedziny biblistyki (17 pozycji);

– zestawienia ważniejszych tłumaczeń (poza tym zbiorem), w tym tłumaczenia wielu haseł z niemieckiego słownika teologicznego ST, tłumaczenia z języka polskiego i łaciny modlitw kwadransowych w języku greckim i hebrajskim, a także pieśni religijnych, modlitw poetyckich św. O. Arnolda, hymnów liturgicznych, kilku

dzieł klasyków poezji łacińskiej i inne tłumaczenia;

– pięć recenzji, z których trzy dotyczą dzieł z zakresu biblistyki w języku niemieckim;

– 19 kazań – homilii ks. dr. B. Wodeckiego ogłoszonych drukiem;

– obszerną dokumentację działalności „rodziny werbistowskiej”;

– 29 wybranych pozycji poezji autorstwa ks. dr. B. Wodeckiego, głównie o motywach religijnych, nacechowanych kunsztem literackim i żarliwością w wierze;

– miscellanea, gdzie zamieszczono m.in. tematy prac magisterskich i seminaryjnych, pisanych pod kierunkiem ks. dr. B. Wodeckiego oraz wspomniany wcześniej biogram opracowany przez ks. dr. E. Śliwkę.

Całość zamyka krótkie posłowie o cechach osobistych refleksji, odnoszących się m.in. do obecnego statusu autora.

Recenzowane dzieło, prezentujące głównie dokonania twórcze ks. dr. B. Wodeckiego, ukazuje także znaczące epizody z bogatej działalności środowiska werbistowskiego. Zasluguje przeto na uważną lekturę ze względu na wartości jakie zawiera – i to nie tylko te – postrzegane w naukowym wymiarze poznawczym i metodologicznym.

Leonard Łukaszuk